

1. Talmud Sanhedrin 97b

Rab said: All the predestined dates [for redemption] have passed, and the matter [now] depends only on repentance and good deeds. But Samuel maintained: it is sufficient for a mourner to keep his [period of] mourning.²⁸ This matter is disputed by Tannaim: R. Eliezer said: if Israel repent, they will be redeemed; if not, they will not be redeemed. R. Joshua said to him, if they do not repent, will they not be redeemed! But the Holy One, blessed be He, will set up a king over them, whose decrees shall be as cruel as Haman's, whereby Israel shall engage in repentance, and he will thus bring them back to the right path.

2. Rashi Devarim 30:3

The Lord, your God, will bring back your exiles: Scripture should have written, **וְהָשִׁיב ה' אֶת שְׁבוּתְךָ** [being in the causative conjugation]. Our Rabbis learned from [the simple conjugation of the verb] here, that the Shechinah resides among Israel, as it were, in all the misery of their exile, and when the Jews are redeemed God decrees redemption for Himself and will return together with them.

והסתכל עוד בענין הגאולה ממנו, שאינו מבטיח רק שיזכור ברית אבות, ובזכירת הארץ (פסוק מב), לא שימחול עונם ויסלח חטאתם, ויוסיף אהבתם כקדם, ולא שיאסוף את נדחיהם. כי היה כן בעלותם מבבל, שלא שבו רק יהודה ובנימין והלויים עמהם מעט, ומקצת השבטים אשר גלו לבבל, ושבו בדלות, בעבדות מלכי פרס. וגם לא אמר שישבו בתשובה שלימה לפניו, רק שיתודו עונם ועון אבותם (פסוק מ), ומצינו אנשי בית שני עושים כן כמו שהתודה דניאל (דניאל ט ה ח) חטאנו ועוינו והרשענו ומרדנו וסור ממצותיך וגוי למלכינו לשרינו ולאבותינו, וכתוב (שם ש טז) כי בחטאינו ובעונות אבותינו ירושלים ועמד לחרפה, וכן נחמיה התודה

אבל הברית שבמשנה תורה ירמז לגלותנו זה ולגאולה שנגאל ממנו. כי הסתכלנו תחילה שלא נרמז שם קץ וקצב ולא הבטיח בגאולה, רק תלה אותה בתשובה ... והגאולה בברית ההיא השנית, גאולה שלמה מעולה על כלם.

4. Sefat Emmet

The Exodus from Egypt was a miracle – a huge leap without intermediate stages – and hence it was only temporary. God wished that the redemption remain in the essence of Israel ... so that it remain in his heart even in times of God's withdrawal. Hence He commanded that (Israel) they go back and raise themselves up. Hence "They [Israel] cried [at the Red Sea]." One may ask: after they saw God's infinite miracles [in Egypt] why did they despair (at the Red Sea)? But they knew that now they must overcome on their own basis. (5631 - 1861)

1. תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף צז עמוד ב

אמר רב: כלו כל הקיצין, ואין הדבר תלוי אלא בתשובה ומעשים טובים. ושמואל אמר: דיו לאבל שיעמוד באבלו. כתנאי, רבי אליעזר אומר: אם ישראל עושין תשובה - נגאלין, ואם לאו - אין נגאלין. אמר ליה רבי יהושע: אם אין עושין תשובה - אין נגאלין? אלא, הקדוש ברוך הוא מעמיד להן מלך שגזרותיו קשות כהמן, וישראל עושין תשובה ומחזירן למוטב.

2. רש"י דברים פרק ל פסוק ג

(ג) ושב ה' אלהיך את שבותך - היה לו לכתוב והשיב את שבותך, רבותינו למדו מכאן שהשכינה כביכול שרויה עם ישראל בצרת גלותם, וכשנגאלין הכתיב גאולה לעצמו, שהוא ישוב עמהם.

3. רמב"ן ויקרא פרק כ"ו

והסתכל עוד בענין הגאולה ממנו, שאינו מבטיח רק שיזכור ברית אבות, ובזכירת הארץ (פסוק מב), לא שימחול עונם ויסלח חטאתם, ויוסיף אהבתם כקדם, ולא שיאסוף את נדחיהם. כי היה כן בעלותם מבבל, שלא שבו רק יהודה ובנימין והלויים עמהם מעט, ומקצת השבטים אשר גלו לבבל, ושבו בדלות, בעבדות מלכי פרס. וגם לא אמר שישבו בתשובה שלימה לפניו, רק שיתודו עונם ועון אבותם (פסוק מ), ומצינו אנשי בית שני עושים כן כמו שהתודה דניאל (דניאל ט ה ח) חטאנו ועוינו והרשענו ומרדנו וסור ממצותיך וגוי למלכינו לשרינו ולאבותינו, וכתוב (שם ש טז) כי בחטאינו ובעונות אבותינו ירושלים ועמד לחרפה, וכן נחמיה התודה

אבל הברית שבמשנה תורה ירמז לגלותנו זה ולגאולה שנגאל ממנו. כי הסתכלנו תחילה שלא נרמז שם קץ וקצב ולא הבטיח בגאולה, רק תלה אותה בתשובה ... והגאולה בברית ההיא השנית, גאולה שלמה מעולה על כלם.

4. שפת אמת פרשת בשלח - שנת [תרל"א]

דבר אל בניי וישבו כו'. י"ל טעם הענין שיציאת מצרים היה נס שלא בהדרגה. והיא לשעה. ורצה הש"י שישאר גאולה זו בעצמות ישראל. וכן רצון הש"י תמיד מכל איש ישראל. לעת מצוא השעה. שאין לך אדם שאין לו שעה. ואז צריך לקבוע בלבו על אח"כ שידע להתנהג גם בעת ההסתר. ולכך צוה שיחזרו ויעלו מעצמותם. ולכך ויצעקו. ולכאורה מאחר שראו נפלאותיו שאין להם שיעור למה יראו. אך כי ידעו שעתה צריכין לגבור מעצמם.

5. Rambam. Hilchot Teshuva 7:5

All the prophets commanded [the people] to repent. Israel will only be redeemed through Teshuvah.

The Torah has already promised that, ultimately, Israel will repent towards the end of her exile and, immediately, she will be redeemed as [Deuteronomy 30:1-3] states: "There shall come a time when [you will experience] all these things... and you will return to God, your Lord.... God, your Lord, will bring back your [captivity]."

6. Sanhedrin 98a

R. Joshua b. Levi met Elijah standing by the entrance of R. Simeon b. Yohai's cave ... He then asked him, 'When will the Messiah come?' — 'Go and ask him himself,' was his reply. 'Where is he sitting?' — 'At the gateway of Rome.' And by what sign may I recognise him?' — 'He is sitting among the poor lepers: all of them untie their bandages all at once, and rebandage them together, whereas he unties and rebandages each separately, thinking, should I be wanted, [it being time for my appearance as the Messiah] I must not be delayed [through having to bandage a number of sores].' So he went to him and greeted him, saying, 'peace upon thee, Master and Teacher.' 'peace upon thee, O son of Levi,' he replied. 'When will you come Master?' asked he, 'To-day', was his answer. On his returning to Elijah, the latter enquired, 'What did he say to thee?' 'He spoke falsely to me,' he rejoined, 'stating that he would come to-day, but has not.' He [Elijah] answered him, 'This is what he said to thee, "Today, if you will hear his voice"

R. Johanan also said: The son of David will come only in a generation that is either altogether righteous or altogether wicked. 'in a generation that is altogether righteous,' — as it is written, Thy people also shall be all righteous: they shall inherit the land for ever.³⁰ 'Or altogether wicked,' — as it is written, And he saw that there was no man, and wondered that there was no intercessor; and it is [elsewhere] written, For mine own sake, even for mine own sake, will I do it.³²

R. Alexandri said: R. Joshua b. Levi pointed out a contradiction. it is written, in its time [will the Messiah come], whilst it is also written, I [the Lord] will hasten it!³³ — if they are worthy, I will hasten it: if not, [he will come] at the due time.

R. Alexandri said: R. Joshua opposed two verses: it is written, And behold, one like the son of man came with the clouds of heaven³⁴ whilst [elsewhere] it is written, [behold, thy king cometh unto thee ...] lowly, and riding upon an ass!³⁵ — if they are meritorious, [he will come] with the clouds of heaven;³⁶ if not, lowly and riding upon an ass

5. רמב"ם הלכות תשובה פרק ז הלכה ה

כל הנביאים כולן צוו על התשובה ואין ישראל נגאלין אלא בתשובה, וכבר הבטיחה תורה שסוף ישראל לעשות תשובה בסוף גלותן ומיד הן נגאלין שנאמר והיה כי יבאו עליך כל הדברים וגו' ושבת עד ה' אלהיך ושב ה' אלהיך וגו'.

6. תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף צח עמוד א

רבי יהושע בן לוי אשכח לאליהו, דהוי קיימי אפיתחא דמערתא דרבי שמעון בן יוחאי... אמר ליה: אימת אתי משיח? - אמר ליה: זיל שיייליה לדידיה. - והיכא יתיב? - אפיתחא דרומי. - ומאי סימניה? - יתיב ביני עניי סובלי חלאים, וכולן שרו ואסירי בחד זימנא, איהו שרי חד ואסירי חד. אמר: דילמא מבעינא, דלא איעכב. אזל לגביה, אמר ליה: שלום עליך רבי ומורי! - אמר ליה שלום עליך בר ליואי. - אמר ליה: לאימת אתי מר? - אמר ליה: היום. אתא לגבי אליהו. - אמר ליה: מאי אמר לך? - אמר ליה: שלום עליך בר ליואי. - אמר ליה: אבטחך לך ולאבוך לעלמא דאתי. - אמר ליה: שקורי קא שקר בי, דאמר לי היום אתינא, ולא אתא! - אמר ליה: הכי אמר לך היום אם בקלו תשמעו.

7. תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף צח עמוד ב

ובא לציון גואל ואמר רבי יוחנן אין בן דוד בא אלא בדור שכולו זכאי או כולו חייב
בדור שכולו זכאי דכתיב (ישעיהו ס, כא) ועמד כולם צדיקים לעולם יירשו ארץ
בדור שכולו חייב דכתיב (ישעיהו נט, טז) וירא כי אין איש וישתומם כי אין מפגיע וכתוב (ישעיהו מח, יא) למעני אעשה
אמר רבי אלכסנדר רבי יהושע בן לוי רמי כתיב (ישעיהו ס, כב) בעתה וכתוב אחישנה זכו אחישנה לא זכו בעתה
אמר רבי אלכסנדר רבי יהושע בן לוי רמי כתיב (דניאל ז, יג) וארו עם ענני שמיא כבר אינש אתה וכתוב (זכריה ט, ט) עני ורוכב על חמור זכו עם ענני שמיא לא זכו עני ורוכב על חמור

8. Rabbi Sharon Shalom. Op-Ed – July 3, 2019 “My Brothers. Beware of Despair!”

We returned to Israel as a result of our yearning for Jerusalem, not because we were fleeing exile. My late grandfather, a leader and a scholar, would sit under a tree in our Ethiopian village and speak of his dream of coming to Jerusalem, quoting the books of the prophets: “Therefore say to the Israelites... For I will take you out of the nations; I will gather you from all the countries and bring you back into your own land...”

Once I asked him: “Grandfather, when will all this happen?” And he answered: “Right now... soon”. Later I understood that his grandfather too had given him the same answer: “Right now... soon”, and in each generation a grandfather had promised his grandson: “Right now... ‘soon’ “, time and again for 2,500 years

9. רמב"ן הקדמה לספר שמות

ונתייחד ספר ואלה שמות בענין הגלות הראשון הנגזר בפירוש ובגאולה ממנו ולכן חזר והתחיל בשמות יורדי מצרים ומספרם, אף על פי שכבר נכתב זה (עיינו בר' מו: ח-כ"ז), בעבור כי ירידתם שם הוא ראשית הגלות, כי מאז הוחל. והנה הגלות איננו נשלם עד יום שובם אל מקומם ואל מעלת אבותם ישובו. וכשיצאו ממצרים, אף על פי שיצאו מבית עבדים, עדיין יחשבו גולים, כי היו בארץ לא להם, נבוכים במדבר. וכשבאו אל הר סיני ועשו המשכן ושב הקב"ה והשרה שכינתו ביניהם, אז שבו אל מעלות אבותם, שהיה סוד אלוה עלי אהליהם, והם הם המרכבה, ואז נחשבו גאולים. ולכן נשלם הספר הזה בהשלימו ענין המשכן ובהיות כבוד ה' מלא אותו תמיד.

10. רמב"ם הלכות מלכים יב:ב

כל אלו הדברים וכיוצא בהן לא ידע אדם איך יהיו עד שיהיו, שדברים שתומין הן אצל הנביאים, גם החכמים אין להם קבלה בדברים אלו, אלא לפי הכרע הפסוקים, ולפיכך יש להם מחלוקת בדברים אלו, ועל כל פנים אין סדור הויית דברים אלו ולא דקדוקיהן עיקר בדת, ולעולם לא יתעסק אדם בדברי ההגדות, ולא יאריך במדרשות האמורים בענינים אלו וכיוצא בהן, ולא ישימם עיקר, שאין מביאין לא לידי יראה ולא לידי אהבה, וכן לא יחשב הקצין, אמרו חכמים תפח רוחם של מחשבי הקצים, אלא יחכה ויאמין בכלל הדבר כמו שבארנו.

10. Rambam Mishneh Torah. Laws of Kings, ch.12

#2. Regarding all these matters and similar, no one knows how it will be until it will be. For these matters were unclear to the Prophets. Even the Sages themselves did not have a Tradition regarding these matters and only could attempt to understand the verses. Thus, there were disagreements in these matters. Nevertheless, neither the order that these events will occur nor their details are fundamental to the religion. Thus, a person must never busy himself with the Aggadot and not dwell on the Midrashim regarding these matters or similar issues. He must not make them dogma¹⁴¹. For these do not result in either love (for G-d) nor fear (of sin).